

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
(Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริม
ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ

The Development of Learning Management Based on Constructivist Theory together
with social media in the Subjects of Social Study, Religions and Culture (ส 11101)
to Enhance Grade-One Students' Critical Thinking in the Topic "Biography of Buddha"

วริยา วิจิตรศุภการ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) สร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเทศบาล สวนสนุก สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสาร แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบ วัดทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t – test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ มีชื่อเรียกว่า MPACC Model กระตุ้นความสนใจโดยเฉพาะความเชื่อมโยงของสถานการณ์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เรื่อง พุทธประวัติ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พุทธประวัติ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 2.61, S.D. = 0.20)

คำสำคัญ : การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจ

¹สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น

Abstract

The purposes of this research are as follows: 1) to examine the fundamental basis of learning management in the subjects of social study, religions and culture (S 11101), a course for grade-one students; 2) create and develop learning activity using Constructivist Theory together with social media to enhance critical thinking skill of grade-one students in the course previously mentioned and in the topic “Biography of Lord Buddha”; 3) to investigate the learning pattern developed from Constructivist Theory together with social media in the course and topic as mentioned and 4) to evaluate students’ satisfaction toward the learning activity developed from Constructivist Theory together with social media used in the course and topic as mentioned. The study was conducted with thirty-five, grade-one students (room 1/1) who were attending in semester 1, academic year 2019, in Suansanuk Municipal School. The research tools consisted of 1) interview forms; 2) document analyzing tool; 3) lesson plans with learning management using Constructivist Theory together with social media in the subjects of social study, religions and culture (S11101) to enhance critical thinking skill of grade-one students; 4) twenty test items with three multiple choices to evaluate academic achievement; 5) twenty test items with three multiple choices to evaluate critical thinking skill and 6) the ten-item questionnaires with three rating scales to evaluate students’ satisfaction. The data were analyzed by using means, standard deviation, dependent t-test and content analysis.

The research findings were as follows: The fundamental basis was examined to develop learning management of social study, religions and culture subjects (S11101) for grade-one students. It was found that the instructor used conventional method such as plain lectures without techniques and stimulating medias. Student read and took notes and no practice. Thus, the more effective way was to apply Constructivist Theory, which is the way students learn by doing activities, interacting with environment with different ways, exchanging knowledge and applying it. The learning pattern based on Constructivist Theory applied with social media in the subjects of social study, religions and culture (S11101) to enhance critical thinking skill of grade-one students in the topic of “Biography of Lord Buddha” is called MPACC Model. Its component consists of principle, objectives, learning process, content, knowledge, skills, motivators, social system, support, and fulfilment. Learning process is composed of 5 steps: 1) motivation (M); 2) presentation (P); 3) analysis (A); 4) construction (C); and 5) conclusion (C). The reliability was evaluated by experts and the average score was 4.53, with 0.54 standard deviation. So, the reliability is extremely high. The academic achievement of grade-one students after undertaking learning management based on Constructivist Theory applied with social media was higher with the significant statistics of 0.5., and so was the critical thinking skill, which was higher with the significant statistics of 0.5. The students’ satisfaction toward this learning management was rated high (\bar{X} = 2.61, S.D. = 0.20)

Keywords: The fundamental basis of learning management to create and develop learning activity using Constructivist Theory together with social media, social media, critical thinking, skill satisfaction

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการศึกษา การจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดเป็น ทำเป็น ตัดสินใจอย่างถูกต้องบนพื้นฐานของการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เกิดการพัฒนาตนเองรอบด้าน ซึ่งเกิดจากกิจกรรมที่เน้นกระบวนการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การสร้างค่านิยมต่อสังคม จึงจะส่งผลให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น ตัดสินใจเลือกอย่างชาญฉลาดและสามารถแก้ปัญหาได้ โรงเรียนเป็นผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กจึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม เมื่อโลกปัจจุบันอยู่ในยุคเทคโนโลยี ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องรู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา โดยนำระบบการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี ครอบคลุมวิธีการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ อาทิ การเรียนรู้บนคอมพิวเตอร์ การเรียนรู้บนเว็บ ห้องเรียนเสมือนจริง เป็นต้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2521 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น พระประมุข มีความรู้ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่ดีต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียนเพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการจนนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ของไวททอสกี ในเรื่องขอบเขตบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาเขาว่า ปัญหาของผู้เรียน หมายถึง อาณาเขตศักยภาพของบุคคล ซึ่งสามารถพัฒนาได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ที่มีความสามารถมากกว่า โดยกระบวนการมีจุดทำให้ได้มาซึ่งความคิดรวบยอดและการร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน คือ การให้การช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้หรือการแก้ปัญหาหรือการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อสนับสนุนทั้งด้านข้อมูลและความร่วมมือ ทำให้ปัญหาการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเผชิญมีความซับซ้อนน้อยลง จนทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ในที่สุด การช่วยเหลือในการเรียนรู้ จึงมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของผู้เรียน

ในปีการศึกษา 2560-2561 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก สำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 68.41 และ 67.97 ตามลำดับ ซึ่งไม่บรรลุตามค่าเป้าหมายร้อยละ 75 (โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก, 2561 : 17) และผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2521 ความสามารถในการคิด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.68 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก, 2561 : 94) อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ขาดสิ่งเร้าหรือสิ่งจูงใจในการเรียน ไม่มีสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา การนำสื่อประสมมาใช้ในการสอน จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ มองเป็นภาพชัดเจนและเป็นรูปธรรมและได้เรียนรู้อย่างมีความหมายมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสูงขึ้น และมีความพึงพอใจในการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ

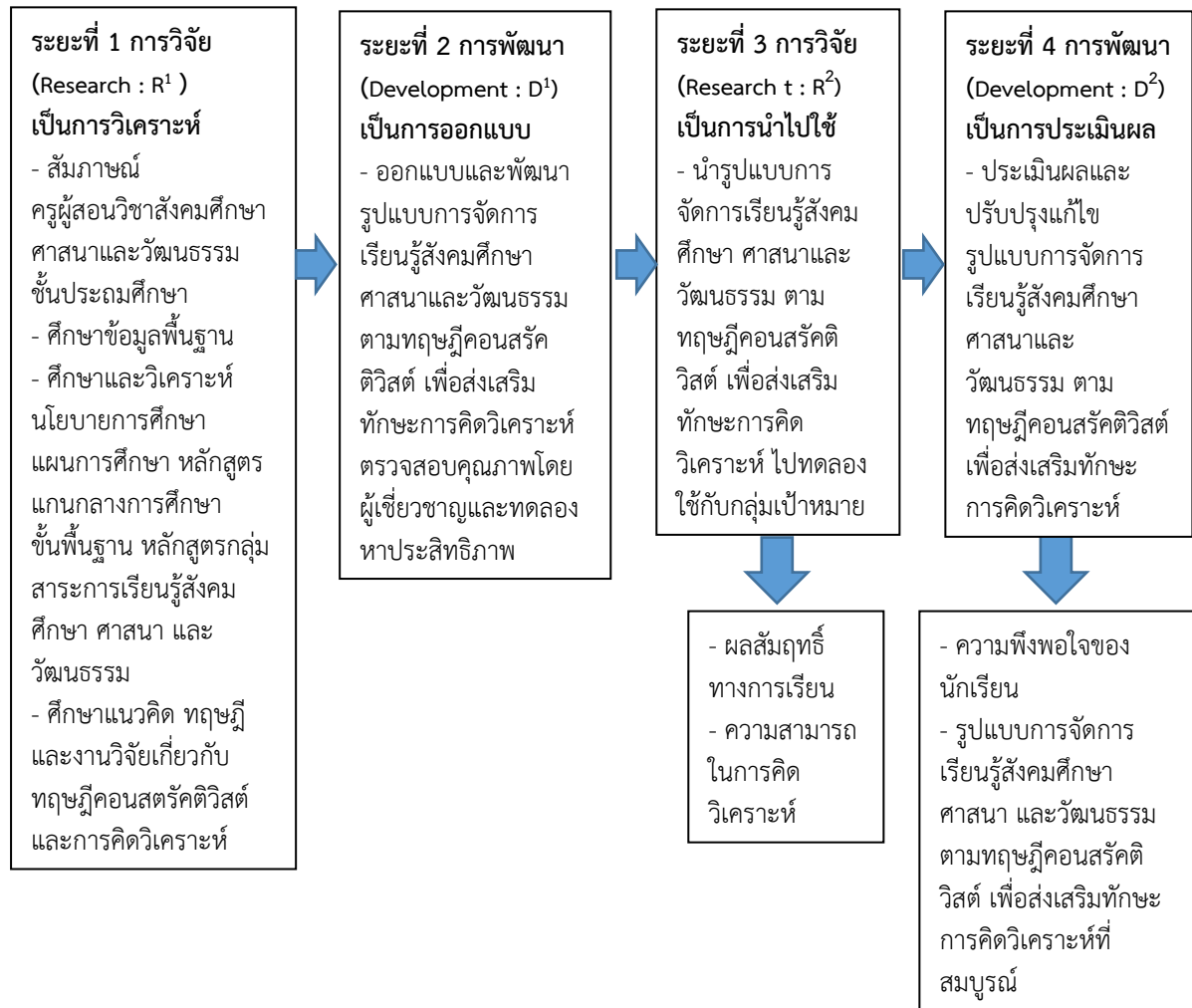
2.3 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ

2.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ

3. แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
4. สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)
5. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
6. การคิด
7. การคิดวิเคราะห์
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
9. ความพึงพอใจ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การวิจัย : การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ระยะที่ 2 การพัฒนา : การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ

ระยะที่ 3 การวิจัย : การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ

ระยะที่ 4 การพัฒนา : การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พุทธประวัติ

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก สำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 35 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เนื่องจากนักเรียนแต่ละห้อง มีความสามารถใกล้เคียงกัน การจัดห้องเรียนใน แต่ละห้องเป็นแบบคละความสามารถ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสาร
การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ กำหนดประเด็นสัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 1 แล้วนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องเชิงโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องของประเด็นในการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 3.51 ขึ้นไปและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00 ไปใช้ในการเก็บข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ตั้งแต่ 4.80-5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตั้งแต่ 0.00-0.45 ทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และพิมพ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยทำการศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร กำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร นำแบบวิเคราะห์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารเชิงทฤษฎีและนำไปปรับปรุงแก้ไข นำแบบวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องเชิงโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องของประเด็นในการวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม/สอดคล้องของประเด็นการวิเคราะห์เอกสารตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกับการแปลความเหมาะสม/ความสอดคล้องเชิงโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ตั้งแต่ 1.80-5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตั้งแต่ 0.00-0.45 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการประเมิน ทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และพิมพ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส11101) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา พบว่า ครูสอนแบบบรรยาย ขาดเทคนิคการสอน และขาดสื่อ ที่สร้างความสนใจ นักเรียนอ่านละจุดบันทึกตามครู เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติน้อย แนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมการสร้างความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้

5.2 ผลการวิจัยระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ มีชื่อเรียกว่า MPACC Model มีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนรู้ สารความรู้และทักษะกระบวนการ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุน และหลักการตอบสนอง ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นคิดวิเคราะห์ (Motivation : M) 2) ขั้นนำเสนอเนื้อหาหรือสถานการณ์ (Presentation : P) 3) ขั้นคิดวิเคราะห์ (Analysis : A) 4) ขั้นสร้างความรู้ (Construction : C) และ 5) ขั้นสรุป (Conclusion : C) และผลจากการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ย 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ผลการวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ พบว่า

5.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พุทธประวัติ

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่า t	df	P
ก่อนเรียน	35	20	9.40	1.93	7.70	34	0.00*
หลังเรียน	35	20	17.06	1.55			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบการคิดวิเคราะห์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 8.20$, S.D. = 1.32) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่า t	df	P
ก่อนเรียน	35	20	8.20	1.32	8.49	34	0.00*
หลังเรียน	35	20	17.26	1.60			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 ผลการวิจัยระยะที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พุทธประวัติ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ พบว่านักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.20) มีความพึงพอใจมากสามอันดับแรก คือ ครูสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสืบค้นข้อมูลรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.36) ครูให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.38) และครูใช้คำถามปลายเปิดที่หลากหลาย ยั่ว/กระตุ้นให้นักเรียนคิด ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

6.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ครูสอนแบบบรรยาย ขาดเทคนิคการสอน และขาดสิ่งเร้าความสนใจ นักเรียนอ่านและจดบันทึกตามครู เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติน้อย ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองด้วยวิธี ที่หลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ มีสื่อการเรียนรู้และสถานการณ์จำลองที่น่าสนใจเกี่ยวกับสิ่งใกล้ตัว หรือชีวิตจริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการเตรียมบรรยากาศ บริบทห้องเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจนักเรียนเกิดคำถามและต้องการค้นหาคำตอบ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พบว่า มีเจตนาารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2521 พบว่า มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

6.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ มีชื่อเรียกว่า MPACC Model มีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนรู้ สารความรู้และ ทักษะกระบวนการ สิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุน และหลักการ และผลจากการประเมินความเหมาะสมของ ผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ย 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า รูปแบบการ จัดการเรียนรู้มีคุณภาพเหมาะสม แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน แล้วนำผล ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการพัฒนาแบบการสอนของ ทิศนา แคมมณี (2556 : 215-216) ดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาแบบการเรียนการสอน 2) ศึกษาหลักการ/ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน 3) ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการ ค้นหาคำตอบประกอบที่สำคัญ 4) กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ 5) นำองค์ประกอบต่าง ๆ มาจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อความ สะดวกในการคิดและดำเนินการในขั้นต่อไป 6) จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็น เหตุและเป็นผลขึ้นต่อกันในลักษณะใด 7) สร้างสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นถึงผังจำลองขององค์ประกอบ ต่าง ๆ 8) ทดลองใช้รูปแบบเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น 9) ประเมินผลโดยการศึกษาผลที่เกิดจากการทดลองใช้รูปแบบ และ 10) ปรับปรุงรูปแบบ

6.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พุทธประวัติ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า หลักการของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น การจัดการกับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จึงเป็น องค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ การเรียนรู้ตาม แนวทางการสร้างความรู้ เป็นการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม เป็นการแสวงหาความหมายใหม่ ความรู้ความเข้าใจใหม่ และการ สร้างความเข้าใจในภาพรวมมากกว่าเป็นส่วน ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์ (2556 : 133) ได้ศึกษาการ พัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ เทคนิคแผนผังทางปัญญา รายวิชา ส32103 สังคมศึกษา ชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย พบว่า นักเรียน จำนวนร้อยละ 84.84 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.02 ของคะแนนเฉลี่ย ซึ่งผ่าน เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือนักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

6.4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส 11101) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ เรื่อง พุทธประวัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.45) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเน้นให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ จากเรื่องราว ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) กระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่มและ กับครูผู้สอน และสร้างความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพล บัวอุไร (2555 : 109-110) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองวิชาการสร้างงานสื่อผสม เรื่อง คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลำลูกกา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอน พร้อมทั้งเตรียมสื่อประสม ใบกิจกรรม ใบความรู้ แบบทดสอบย่อย ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- 2) ในขั้นวิเคราะห์ ครูผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้นการคิดของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการคิดเชื่อมโยงความรู้ และสามารถคิดวิเคราะห์เนื้อหาหรือเรื่องราวได้อย่างถูกต้อง
- 3) ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในเนื้อหาอื่น ๆ
- 2) ควรมีการเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้นกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว).
- ณัฐพล บัวอูไร. (2555). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง วิชาการสร้างงานสื่อผสม เรื่องคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลำลูกกา. วิทยา- นวัตกรรมศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- ทีศนา แชมมณี. (2556). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์. (2555). การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญารายวิชา ส32103 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/16 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.